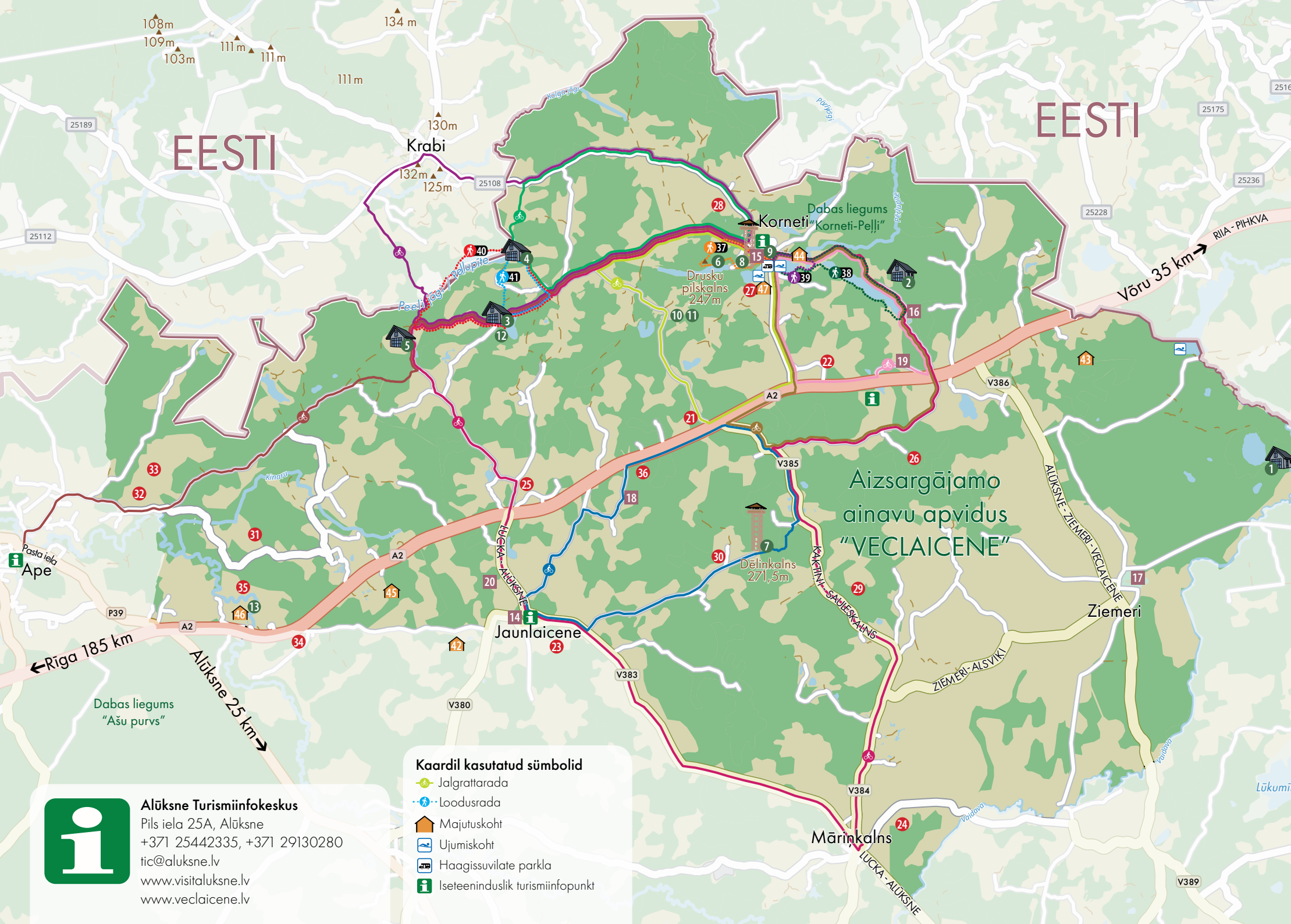

INSPIRATSIOONI
TEEJUHT
"VECLAICENE"
MAASTIKUKAITSEALAL

Nautige mägist Veclaicene (Vana-Laitsna) maastikukaitseala, rühkides üles Drusku linnamäe (*pilskalns*) järsust tõusust, et siis vaadet Munamäele imetleda. Vaadelge Baltimaade kõrgeimaid künkaid Dzērve või Dēļīņkalnsi mäe vaatetornist, läbige mitmete kilomeetrite pikkuseid Korneti matkaradasid või ööbige uutes puhkemajades!

Maastikukaitseala on üks üheksast Lätimaa erilisest territooriumist. See asub Alūksne kihelkonna Veclaicene, Jaunlaicene (*Uue-Laitsna*), Ziemeri ja Mārkalne vallas ning Ape kihelkonnas, hõlmates kolme looduskaitseala – “Dēļīņkalns”, “Korneti-Pelļi” ja “Avotu Mežs” – kogupindalaga 20 892 hektarit.

LOODUSE JA PUHKUSE AUSTAJALE

“Veclaicene” maastikukaitsealale on Läti sümboolse maastiku nautijate tarvis rajatud peatuspaigad, mis ka teavet pakuvad – puhkemajad (läti keeles *Dabas mājas* – loodusmajad). Puhkemajad on ehitatud viie maalilise järve lähedusse ja igaühel neist on jutustada oma lugu – vetest, kaladest, metsloomadest, lindudest ja loodusest.

1 Puhkemaja Vaidava järve ääres

GPS: 57.5552, 27.1105

2 Puhkemaja Raipalsi järve ääres

GPS: 57.5824, 26.9913

3 Puhkemaja Palpriese järve ääres

GPS: 57.5791, 26.8613

4 Puhkemaja Ilgājsi järve ääres

GPS: 57.5904, 26.8616

5 Puhkemaja Enīķi järve ääres

GPS: 57.5746, 26.8317

Tel. +371 29130280, +371 25442335

www.veclaicene.lv

6 Drusku linnamägi

Drusku pilskalns (Korneti linnamägi) on üks kõige kõrgematest ja järsematest omataolistest Lätis, mille kõrgus on 247 m üle merepinna. Mäelt avanevad uhked vaated Alūksne kõrgustikule ja Eesti kõrgeimale tipule Suurele Munamäele.

Korneti, Veclaicene vald

Tel. +371 29347398

GPS: 57.5902, 26.9273

7 Dēļīņkalnsi vaatetorn

Alūksne kõrgustiku kõrgeimale künkale saab, kui Vidzeme maanteelt (A2, ka Pihkva maantee) keerata kohaliku tähtsusega teele V385 “Kaktiņi–Sauleskalns”, või Alūksnest läbi Mārīņkalnsi, järgides “Dēļīņkalnsi” suunavaid teetähisteid. Ülevalt avaneb kaunis vaade metsaste küngaste ja rohumaadega mo-saiikmaastikule. Dēļīņkalnsi kõrgus on 271,5 m üle merepinna. Mäe harjal asub 27 m kõrgune vaatetorn, mis on külastajatele avatud kogu ööpäeva.

Tel. +371 25442335

GPS: 57.5431, 26.9434

8 “Korneti” vaatetorn

“Korneti-Pelļi” looduskaitseala territooriumil, Dzērve mäel asub 27 m kõrgune Korneti vaatetorn. Ülemiselt platvormilt avaneb üle metsade maaliline vaade Alūksne ja Haanja kõrgustikule, kaunile loodusele, järvedele, küngastele ja üksiktaludele. Dzērve mäe kõrgus on 203,5 m üle merepinna.

Korneti, Veclaicene vald

Tel. +371 29347398

GPS: 57.5902, 26.9395

9 Korneti-Pelļi liustikutekkeline org

25 km pikkuses ürgorus on 15 kitsast ja sügavat järsu-kaldalist järve. Oru 14 km pikkune lõik lookeb Läti pool.

GPS: 57.5898, 26.9480

10 Jumalamägi

Jumalamägi (*Dieva kalns*) kerkib ümbruskonnast 50 meetri kõrgusele ja on üks vähestest hiimägedest, millel asuvad kultuuriloolise tähtsusega ja legendidega pärjatud kivid.

GPS: 57.5780, 26.9177

11 Māra jäljekivi

2,7 m pikk, 2,3 m lai ja 0,7 m kõrge kultusekivi, mille pinnal on näha tulejälgi. Māra (Maarja) jäljekivi arvatakse olevat muistne paganlik kultusekoht.

GPS: 57.5780, 26.9177

12 Rahakivi

3,6 m pikk, 3 m lai ja 2,3 m kõrge legendidega pärjatud kivi (*Naudas akmens*) Palpriese järve ääres.

GPS: 57.5780, 26.8613

13 Grūbe dolomiidipaljand

Kogupikkus 115 m, asub Vaidava jõe umbes 10 m kõrgusel paremal kaldal, **Grūbe hüdroelektrijaama** tammist allavoolu. Siin on moodustunud üks suurimaid jugasid Lätis. Kaheastmelise joa kõrgus on 4,3 m ja laiuis 12 m.

GPS: 57.5262, 26.7788

KULTUURILISE AUTENTSUSE OTSIJALE

14 Jaunlaicene mõisa muuseum*

18. ja 19. sajandil elas ja majandas Jaunlaicene mõisas parun von Wolffi suguvõsa. Mõisahärra elumajja on rajatud muuseum, mis jutustab Jaunlaicene mõisa hoonestusest, Vidzeme mõisate majandamisest, eluolust, parunistest ja kohalikest elanikest (*malēnieši*). “Dravnieki”, Jaunlaicene, Jaunlaicene vald

Tel. +371 29356277

GPS: 57.5276, 26.8725

15 Veclaicene ajaloovaramu*

Ajaloovaramu asub Kornetis – kahe loodusraja alguspunktis – ja on nagu peatuspaik hingetõmbeks jalutamiste vaheajal. Varamu pajatab Veclaicene inimestest, nende elust, majapidamisest ja koolitest, ning loodusest. Rõhutades Läti-Eesti ajaloolist piiri ning sellega seotud eluolu ja keelt, on loodud interaktiivsed mängud. “Vaiņagi”, Korneti, Veclaicene vald

Tel. +371 29347398

GPS: 57.5894, 26.9476

16 Mišase meemuuseum*

Mesindusteelmine eramuseum, kus tegeldakse vanaaegsete fotode ning mesindusinventari kogumise ja restaureerimisega, ning mesindusega seotud traditsioonide uurimisega Lätis. “Mišas”, Veclaicene vald

Tel. +371 26699005

GPS: 57.5802, 26.9920

17 Ziemeri mõis*

Ajalooallikates esimest korda mainitud 1550. aastal. 18. sajandil läks parun von Wolff perekonna oman-dusse. Mõisa park rajati 19. sajandi algul. Praegu on mõis erakätes, sealse arhitektuuri, pargi ja loodusega tutvuda on võimalik soovist eelnevalt ette teatades.

Tel. +371 26003578

GPS: 57.53455, 27.0657

18 Opekalnsi evangeelne luterlik kirik*

Kõige kõrgemale (235 m üle merepinna) ehitatud jumalakoda Lätis. Kirikus toimuvad jumalateenistused, hoonega võib seestpoolt tutvuda, saab ronida ka torni ning kuulata huvitavat ajaloolist jutustust.

Tel. +371 22415419, +371 28388894

GPS: 57.5497, 26.9037

19 Veclaicene Kõigepühama Jumalsünnitaja kaitse õigeusu kirik*

Kirik on ehitatud aastail 1893–1895. Maakividest ja tellistest ehitis on tänapäevani puutumatuna säilinud vaatamata kõigile sõdadele ja veel praegugi toimuvad seal jumalateenistused.

Tel. +371 26138592, +371 28373214

GPS: 57.5719, 26.9942

20 Jaunlaicene härrastekalmistu ja kabel*

1814. aastal Jaunlaicenesse rajatud parun von Wolff perekonna puhkepaik. Ajavahemikul 1859-1865 arhitekt Paul von Hardenaki visandi järgi ehitatud kabel, mis näeb välja kui väike gooti kirik.

Tel. +371 29356277

GPS: 57.5317, 26.8551

MAITSETE JA AISTINGUTE OTSIJALE

Kui soovite tutvuda Veclaicene kandi talude igapäevaeluga, samal ajal lõõgastuda, nau-tida looduse võlu – võtke plaani, andke oma soovist teada ja tulge!

21 “Anda” töökoda*

Siin (*Andas darbnica*) valmivad tooted ökoloogi-listest tekstiilmaterjalidest, interjööri täiendavad esemed, aksessuaarid ja suveniirid ning lõhnava-te taimedega täidetud padjad ja padjakased.

Tel. +371 26323341

GPS: 57.5626, 26.9248

22 “Aguce” käsitöökoda*

Võimalus osta loomingulisi ja originaalseid käsitöötooteid, mis jäävad suurepäraseks mälestuseks retkest Veclaicene maastikukaitsealale.

Tel. +371 22413373

GPS: 57.5718, 26.9653

23 “Augulji” mesindustalu*

Pererahvas kogub ning toodab tervislikke ja ökoloogiliselt puhtaid meetooteid. Siit saab osta kreemjat mett, suira ehk mesilasleiba, öietolmu, taruvaiku ja vahaküünlaid.

Tel. +371 29161393

GPS: 57.5248, 26.8745

24 “Jaunozoli” tervisesaun*

Enesetunde ja tervise parandamine kosmeetilise massaažiga ja saunarituualidega saunamehe juhendamisel. Võimalik soetada pererahva korjatud taimeteesid ja -siirupeid.

Tel. +371 29194805

GPS: 57.4915, 26.9854

25 “Bērzkalni” talu*

Võimalik soetada suitsulihtatooteid ning lambavillast tooteid – patju ja tekke.

Tel. +371 26144379

GPS: 57.5508, 26.8680

26 “Mauriņi” mahetalu*

Unusta igapäevane rutt, lõõgastu ehtsas maasaunas, imetle loodusmaastikku ja metsikuid hobuseid.

Tel. +371 29488925

GPS: 57.5534, 26.9958

27 “Mucenieki” talu*

Maaililise Dzērve järve kaldal saab sealse maastikuga tutvuda niisama või sõites poni või hoburakendiga.

Pererahvas pakub ka majutusteenust.

Tel. +371 26391443

GPS: 57.5861, 26.9441

28 “Pauguri” talu*

Käsitöömeister pakub puidust treitud dekoratiivseid ja praktilisi loomuliku värvi ja struktuuriga esemeid.

Selliseid, mis sobivad nii suurele kui väikesele.

Tel. +371 26027823

GPS: 57.6001, 26.9336

29 “Saltupji” talu*

Talu pererahvas pakub müügiks kondiitritooteid – torte, kooke, saiakesi ja pirukaid.

Tel. +371 29241904

GPS: 57.5343, 26.9767

30 “Tortuži” mahetalu*

Talu pakub maheköögilija – kartuleid, peete, porgandeid ja sibulaid – ning „õnnelike kanade” mune.

Tel. +371 29443544

GPS: 57.5383, 26.9342

31 “Purakalni” talu*

Talu peremees on puutöömeister – puusepp, kes lisaks pakub maitsta ja müügiks mett, õunu, punaseid sõstraid, musti sõstraid, maasikaid ja porgandeid. Peremees on avastanud ka topinamburi ehk maapirni saladuse ja valmistab sellest kohvi.

Tel. +371 29441972

GPS: 57.5410, 26.7805

32 “Jankas” talu

Vana Korneti suurtee kõrval kasvatatakse mitmel hektaril kartulit, küüslauku, peeti, porgandit ja teisi aiasaadusi. Talust on talvesooja tarvis võimalik soetada ka küttepuid.

Tel. +371 29111730

GPS: 57.5491, 26.7425

33 “Griezes” talu*

Künklikul territooriumil Eesti piiri lähedal kasvatakse vanaaegseid õunasorte ning marjapöösaid ja aedvilja – kartulit, sibulat, porgandit, kabatšokki, kõrvitsat, uba. Degusteerida saab kohalikke piimatooteid.

Tel. +371 28362469

GPS: 57.5537, 26.7477

34 “Arāji” talu*

Talu populariseerib ammuseid ametioskusi – leiva küpsetamist vahtralehtedel, taina segamist ehtsas leivaastjas. Perenaine jutustab lugusid ümbruskonnast, samal ajal saab omandada vöö telgedel kudumise oskusi.

Tel. +371 26368675

GPS: 57.5251, 26.7960

35 Kalakasvatus “Krāces”*

Loodud kiirevoolulise Vaidava jõe kääru, tutvustab forelli kasvatamise ja püüdmise protsesse. Peremees pakub võimalust püütud saak toiduks valmistada ja seda nautida sealsamas asuvas puhkekohas.

Tel. +371 29355117

GPS: 57.5279, 26.7799

36 Saun “Upites”*

Külastil ootavad protsessid, kus inimene saab professionaalse saunanaise abiga üheks looduse ja isendaga. Kerge massaaž vistsega ning vulkaaniliste või jõekividega.

Tel. +371 26302291

GPS: 57.5555, 26.9055

* Külastust tuleb eelnevalt kokku leppida

SEIKLUSTE OTSIJALE

Esitage endale väljakutse, võtke kaasa pere ja sõbrad ühele viiest loodusrajast! Tehke aktiivselt liikudes tutvust ka Veclaicene rikkaliku ja uhke loodusega!

37 Drusku linnamäe rada (3,5 km)

Korneti varjulised metsad, orud ja järved, künkad, Korneti vaatetorn, Läti kõige järsem linnamägi ja naaberriigi Eesti loodus. Vihmasel ajal võib liikumine olla raskendatud. Rada on tähistatud oranži värviga.

GPS: 57.5898, 26.9475

38 Raipalsi järve rada (7,5 km)

Rada lookeb mööda maaliliste leva, Raipalsi ja Trumultise järve kaldaid, põigates sisse Mišase meemuuseumisse. Rada on tähistatud rohelise värviga.

GPS: 57.5901, 26.9480

39 Terviserada (2,5 km)

Kümne spetsiaalse harjutusega rada heaks enesetundeks Raipalsi raja lähemal lõigul, mis ületab Raipalsi ja Trumultise vahelise ojakese ja Pärlijõe (*Pērlupīte*). Rada on tähistatud lilla värviga.

GPS: 57.5901, 26.9480

40 Pelļi rada (7,0 km)

Tõeline väljakutse, mis algab Mežavīzlase talu juurest, jõuab Pelļi liustikutekkelisse orgu, hõlmates seitset maalilist järve, Läti-Eesti piiri ja võimalust külastada naaberriigis Paganamaad. Võimalik visata piik Vorotka kivikalmetele ja nautida Smilšājsi järve pakutavat värskendust. Rada on tähistatud punase värviga.

GPS: 57.5870, 26.8730

41 Ilgājsi – Rahakivi rada (4,5 km)

Rajatud Pelļi orgu, võimalus heita pilk ainsale saarele Ilgājsi järves, piiriäärsele maastikule Vizlase mäel ja ajaloolisele Rahakivile (*Naudas akmens*) Palpriese järve kaldal. Rada on tähistatud sinise värviga.

GPS: 57.5865, 26.8740

Toodud GPSi koordinaadid – loodusradade alguspunktid. Piirialal peab kaasas olema isikut tõendav dokument. Fotode autorid: Ainars Gaidis, Alvits Grīnviēks, Māris Šļivka

JALGRATTARAJAD

Veclaicene on suurepärase koht jalgrattaturismi austajale ja looduse ilu nautijatele. Valige üks seitsmest jalgrattarajast, esitage endale välja-kutse ja asuge siinse ümbrusega tutvuma!

38 Jalgrattarada nr 150

Pikkus: 15,5 km

Teed: 34% asfalt, 60% kruusakate, 6% põllu- ja metsarajad

Raskusaste: keskmiselt raske

GPS: 57.5278, 26.8705

39 Jalgrattarada nr 151

Pikkus: 12,6 km

Teed: 50% asfalt, 50% kruusakate

Raskusaste: keskmiselt raske

GPS: 57.5897, 26.9486

40 Jalgrattarada nr 152

Pikkus: 10,6 km

Teed: 53% asfalt, 20% kruusakate, 27% põllu- ja metsarajad

Raskusaste: keskmiselt raske

GPS: 57.5897, 26.9486

41 Jalgrattarada nr 154

Pikkus: 12,6 km

Teed: 14% asfalt, 71% kruusakate, 15% põllu- ja metsarajad

Raskusaste: keskmiselt raske

GPS: 57.5897, 26.9486

42 Jalgrattarada nr 155

Pikkus: 21,8 km

Teed: 19% asfalt, 70% kruusakate, 11% põllu- ja metsarajad

Raskusaste: keskmiselt raske

GPS: 57.5897, 26.9486

39 Jalgrattarada nr 6 (Tour de LatEst)

Pikkus: 18,5 km